

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Ради
ДОСГО Асоціація «Хід»
Шульга С.Г.
«_1_» вересня 2021 р.

ПОЛІТИКА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

ДОСГО Асоціація «Хід» (надалі – Політика).

1. Загальні положення

ДОСГО Асоціація «Хід» працює на поширення кращих стандартів захисту дітей від усіх форм жорстокого і недбалого поводження, відповідно до Статті 19 *Конвенції ООН про права дитини (1989)* та українського законодавства. Наш головний принцип полягає в цілковитій неприйнятності піддавання дитини будь-яким формам жорстокого чи неналежного поводження. Ми визнаємо свою відповідальність щодо забезпечення благополуччя всіх дітей шляхом їх захисту від зловживань і спрямовуємо наші зусилля на те, щоб жодний співробітник, волонтер чи партнер організації не практикував поведінки, здатної сприяти порушенням через бездіяльність, і не чинив дій, що можуть сприйматися дітьми, їхніми родинами та іншими дорослими як такі, що містять прояви або призводять до неналежного поводження.

Головний принцип, яким керується ДОСГО Асоціація «Хід», полягає в цілковитій неприйнятності піддавання дитини будь-яким формам насильства, жорстокого чи неналежного поводження. Ця Політика спрямована на те, щоб жодний співробітник, волонтер чи партнер організації не практикував поведінки, здатної сприяти зловживанням, і не чинив дій, що можуть сприйматися дітьми, їхніми родинами та іншими дорослими як такі, що містять прояви або призводять до неналежного поводження. ДОСГО Асоціація «Хід» також вживатиме заходів для того, щоб питання захисту дітей визначалися як окрема мета усіх програмних документів, насамперед шляхом активного залучення дітей у процеси розробки та впровадження таких програм.

Дотримуючись Політики захисту дітей, ми співпрацюємо з партнерами, які розділяють наші погляди та готові робити свій внесок у створення та збереження середовища, в якому діти почувають себе безпечно, де їх поважають як особистостей. ДОСГО Асоціація «Хід» підтримує наступні **принципи щодо захисту дітей**:

1. Усі діти мають рівні права на захист від жорстокого поводження, дискримінаційного ставлення та експлуатації.
2. Усі діти мають заохочуватися до реалізації власного потенціалу, а будь-які прояви нерівності повинні бути ліквідовані.
3. Усі діти залучаються до участі на всіх етапах роботи з ними, ретельно враховуються їх погляди та думка у прийнятті рішень, що безпосередньо стосуються їх.

4. Усі співробітники, фахівці, волонтери й інші особи, залучені до контактів із дітьми, несуть особисту відповідальність за забезпечення належного догляду та захисту дітей.
5. Конфіденційність має бути забезпечена на всіх етапах роботи з дитиною заради дотримання її найкращих інтересів.
6. Усі співробітники, фахівці та волонтери мають проявляти терпимість до особливостей дитини та специфіки поведінки, що обумовлена попереднім досвідом та характеристиками її найближчого оточення, а також до почуттів, думок, ідей, вірувань дітей, навіть якщо вони не збігаються з їх власними.
7. Для надання допомоги дитині та проведенні корекційної і реабілітаційної роботи з нею співробітники, фахівці та волонтери мають отримати усвідомлену згоду дитини на співробітництво.
8. Якщо ДООГО Асоціація «Хід» працює через партнерів, то організація відповідає за забезпечення дотримання стандартів захисту дітей в рамках партнерських програм.

Загальна мета Політики – забезпечити застосування організацією усіх можливих засобів для попередження неналежного поводження з дітьми. Політика визначає процедури, які мають виконуватися усіма, хто працює в ДООГО Асоціація «Хід» чи разом з нами з тим, щоб окремі діти чи групи дітей, які безпосередньо чи опосередковано контактують з організацією, були захищені від насильства. Усі, хто так чи інакше працює з ДООГО Асоціацією «Хід», повинні знати що робити у разі виникнення інциденту з порушенням прав дитини, аби негайно та адекватно реагувати на такі випадки.

Ключовим елементом будь-якої діяльності у галузі забезпечення добробуту і благополуччя всіх дітей є забезпечення дотримання їхніх прав. ДООГО Асоціація «Хід» має транслювати і поширювати переконання, що кожна дитина має право на:

- визнання їхнього здоров'я, безпеки та благополуччя, а також найкращих інтересів найвищою цінністю;
- пропагування, забезпечення та підтримку їхнього здоров'я і розвитку з метою досягнення повного потенціалу;
- повагу, розуміння та визнання їх цінності в межах своєї культури, релігії та етнічної групи, а також на визначення та задоволення їхніх потреб у цьому контексті та в межах родини;
- вільне висловлення своїх поглядів з усіх питань, що торкаються дитини, причому поглядам дитини приділяється належна увага згідно з її віком і зрілістю;
- вільне висловлення своєї думки; включаючи право шукати, одержувати і передавати інформацію та ідеї будь-якого роду незалежно від кордонів в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва чи за допомогою інших засобів на вибір дитини.

Для забезпечення поваги до прав дітей під час роботи/взаємодії з дітьми, співробітники організації та інші особи (партнери, волонтери, відвідувачі послуг, які асоціюються з ДООГО Асоціацією «Хід») повинні:

- ставитися до дітей як до осіб з рівними правами і повсякчас визнавати їх особистість;
- ставитися до дітей з повагою, гідністю, делікатністю та справедливістю;

- ставитися до дітей позитивно і вбачати в них людей, які мають особливі потреби, володіють певними правами і здатні зробити свій особливий внесок;
- взаємодіяти з дітьми у дусі співпраці і партнерства на засадах взаємної поваги і довіри;
- цінити погляди і думки дітей та ставитися до них з максимальною серйозністю;
- працювати з дітьми у спосіб, що дозволить розвивати їхні природні здібності та розкривати потенціал.

2. Механізми забезпечення захисту дітей

ДОСГО Асоціація «Хід» виконуватиме свої зобов'язання щодо захисту дітей за допомогою наступних засобів та механізмів:

- **Обізнаність.** Забезпечення належної обізнаності співробітників та інших осіб про проблеми жорстокого поводження з дітьми та про можливі ризики для дітей.
- **Попередження.** Мінімізація ризиків для дітей зусиллями співробітників та інших осіб шляхом розширення обізнаності та застосування добросовісної практики.
- **Інформування.** Вживання заходів, спрямованих на те, щоб співробітники та інші особи максимально серйозно сприймали будь-які порушення і чітко розуміли кроки, необхідні для гарантування безпеки дітей.
- **Реагування.** Забезпечення належних та ефективних заходів на підтримку та захист дітей у разі виникнення підозр чи ознак можливих випадків неналежного поводження.
- **Забезпечення участі дітей.** Забезпечення впровадження процедур врахування думки дитини на всіх етапах роботи з нею та організації заходів, що забезпечують участь дітей шляхом їх інформування, консультування, розробки та впровадження з дітьми спільних проектів, що впливають на їх життя.

3. Важливість висловлення занепокоєння

Жорстоке поводження з дітьми викликає стрес в усіх, кого це стосується; часом людям важко визнати той факт, що таке могло статися. Наслідком відсутності реагування на такі події може бути подальша експлуатація та/або жорстоке поводження, що іноді призводить навіть до загибелі дитини.

Одним з можливих чинників, що заважають людям повідомляти про можливі або реальні випадки насильства і зловживань, може бути «помилкове розуміння того, що діється». Іншими чинниками є неготовність чи небажання втручатися, страх перед можливими репресіями, а також особисте знайомство з людиною (наприклад, колега в організації чи представник цільової громади), яку підозрюють у скоєнні насильства, і яка може постраждати через такі підозри.

Для забезпечення дотримання зобов'язань ДОСГО Асоціація «Хід» щодо захисту дітей та пропагування їхніх прав, вкрай важливо, щоб будь-яка особа, яка так чи інакше пов'язана з організацією і має підозри чи знає про факти жорстокого поводження (включаючи як незначні, так і серйозні порушення), повідомляла про це згідно з процедурами, що визначаються цією Політикою. Будь-які рішення щодо

заходів у відповідь на проблеми мають повсякчас керуватися принципом дотримання «найкращих інтересів» дитини та прагненням забезпечити кращі можливі результати.

Також важливо, щоб ДОСГО Асоціація «Хід» відстежувала усі побоювання або занепокоєння стосовно жорстокого поводження з дітьми, та володіла інформацією про конкретні випадки, що виникають. Проблеми, які на перший погляд мають лише «локальний» вплив, насправді можуть призвести до серйозних наслідків для організації в цілому, тому існує потреба у більш скоординованій відповіді. Відповідні заходи мають плануватися в рамках щорічного огляду Політики.

4. Виявлення фактів та ознак жорстокого поводження з дітьми

Неналежне поводження з дитиною проявляється в різних середовищах та за різних обставин. Водночас такі порушення можуть виявлятися по-різному. Це може бути особисте повідомлення/заява дитини чи особи, яку дитина знає; підозри на насильницькі дії з боку осіб, які контактують з дітьми; припущення або пряме спостереження відповідних ознак, що проявляються у фізичній або емоційній поведінці дитини, а також ознаки безпосередньої присутності під час скоєння насильства.

Ознаки (індикатори) жорстокого поводження з дітьми – це фізичний, психо-емоційний та поведінковий прояв тих наслідків, що настали для дитини у результаті вчиненого щодо неї фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства. Ознаки та докази жорстокого поводження з дітьми можуть проявлятися не відразу і стають очевидними лише через деякий час (віддалені наслідки). Окрім того, ті, хто вчиняють жорстоке поводження, можуть тривалий час приховувати такі факти та залякувати дитину, примушуючи мовчати або спростовувати будь-які підозри інших щодо цього.

Усі співробітники, фахівці та волонтери повинні знати та вміти застосовувати інформацію про наслідки жорстокого поводження з дітьми та ознаки (індикатори) його вчинення для вчасного виявлення проблеми, попередження її розвитку, надання дитині допомоги з метою її реабілітації, а також для вжиття заходів з притягнення кривдників до відповідальності.

Виявлення факту або загрози (підозри) вчинення жорстокого поводження з дитиною відбувається через:

- огляд та безпосереднє спостереження за дитиною з виявленням ознак (індикаторів) жорстокого поводження щодо неї. Це передбачає оцінку зовнішнього вигляду дитини, її фізичного та психологічного стану, особливостей поведінки, поведінки інших членів осіб, які взаємодіють з дитиною, з оточуючого її середовища;
- проведення психодіагностичних методик (зокрема, проєктивних) психологом;
- отримання інформації від дитини;
- отримання інформації від фахівців та волонтерів, які контактують з дитиною, найближчого оточення дитини (батьків або осіб, які їх замінюють), однолітків щодо її стану та поведінки, можливо, особистісних особливостей, які з'явилися у дитиною;
- обстеження житлово-побутових умов та спостереження;
- аналіз документів особової справи дитини на предмет інформації про пережите дитиною насильство (інформація від закладів освіти, медична документація, результати експертиз тощо).

5. Процедура повідомлення і розгляду фактів/підозри насильства

Повідомлення про жорстоке поводження з дитиною або підозру (загрозу) його вчинення в обов'язковому та терміновому порядку подається співробітником, фахівцем або волонтером ДООСГО Асоціація «Хід», коли:

- У співробітника, фахівця або волонтера існує підозра у тому, що по відношенню до дитини вчинено жорстоке поводження (вдома, у закладах або створених послугах збоку однолітків, збоку інших працівників чи волонтерів або інших осіб) або існує загроза вчинення жорстокого поводження;
- До співробітника, фахівця або волонтера звернулася дитина зі скаргою щодо жорстокого поводження з нею або особа, яка знає дитину: родичі, найближче оточення, працівники закладу, де навчається дитина;
- Працівник чи волонтер став свідком вчинення жорстокого поводження з дитиною.

6. Дії співробітника, фахівця чи волонтера ДООСГО Асоціація «Хід» після виявлення випадку жорстокого поводження з дитиною або загрози (підозри) його вчинення:

- Забезпечити безпеку дитини, перемістивши її в безпечне місце. Повідомити дитині, що вона у безпеці і їй буде надана необхідна допомога, а також переконатися, що вона зрозуміла це;
- Терміново (усно або письмово) повідомити про факт або загрозу (підозру) жорстокого поводження з дитиною відповідальній особі. Під час повідомлення співробітник (волонтер) повинен детально викласти в усній або письмовій формі відповідальній особі факти жорстокого поводження з дитиною або загрози (підозри) його вчинення, а саме: інформацію про присутніх під час інциденту та/або винних осіб, опис випадку, перебіг і послідовність дій. Якщо інформація надається зі слів дитини потрібно письмово задокументувати саме те, що було сказано/побачено/почуто дитиною. Якщо працівникові чи волонтеру дитиною було надано письмову скаргу, то вона обов'язково передається відповідальній особі, про що дитина повинна бути проінформована.

7. Дії відповідальної особи після отримання повідомлення:

- Вжити заходи для забезпечення безпеки дитини: оцінити безпосередню небезпеку жорстокого поводження для життя і здоров'я дитини, а також шкоду, заподіяну дитині. За потреби, екстрено направити дитину до установи охорони здоров'я для оцінки стану здоров'я дитини та/або надання психологічної допомоги;
- Якщо дитина є безпосереднім отримувачем послуг ДООСГО Асоціація «Хід», протягом 24 годин спланувати з Головою Ради ДООСГО Асоціація «Хід» необхідні заходи з надання допомоги дитині та реагування на випадок. За необхідності протягом 24 годин передати інформацію про жорстоке поводження з дитиною або загрозу (підозру) його вчинення до відповідальних служб за місцем проживання (перебування) дитини;
- Оцінити ефективність наданої допомоги дитині та її сім'ї, а також вжити заходів для попередження випадків жорстокого поводження в майбутньому, у тому числі і на підґрунті досвіду, отриманого у ході роботи з випадком;
- Забезпечити конфіденційність на всіх етапах розгляду і документування.

8. Відповідальність

- Будь-яка поведінка у відношенні до дитини чи дітей, що є образливою і жорстокою за своєю природою (і яка має місце всередині або за межами робочого середовища), має розглядатися як грубе порушення, що тягне за собою застосування належних дисциплінарних заходів. Це може передбачати наступне:
 - Для співробітників - дисциплінарні заходи / звільнення
 - Для волонтерів - припинення співпраці
 - Для партнерів - припинення фінансування / підтримки
 - Для підрядників - розірвання угоди
- Голова правління несе персональну відповідальність за забезпечення дотримання відповідних процедур;
- ДООСГО Асоціація «Хід» здійснює підбір працівників та волонтерів, які будуть залучені до роботи з дітьми, на принципах відкритості, об'єктивності, забезпечення найкращих інтересів дитини. Для досягнення цієї мети ще перед початком своєї діяльності в організації усі співробітники, залучені фахівці та волонтери, проходять підготовку з питань захисту дітей;
- Політика є обов'язковою до поширення у створених ДООСГО Асоціація «Хід» послугах. Моніторинг реалізації Політики – це безперервний процес та результат відслідковування ефективності її виконання з метою постійного підвищення якості захисту дітей від жорстокого поводження.

Додаток

Для забезпечення захисту дітей від жорстокого поводження співробітники організації та інші особи (партнери, волонтери, відвідувачі послуг, які асоціюються з ДОСГО Асоціацією «Хід») визнають неприйнятність застосування жорстокого поводження з дітьми.

В разі наявності підозр щодо фактів насильства до дитини реагують відповідно до законодавства України¹ та письмово або усно повідомляють про занепокоєння щодо жорстокого поводження з дитиною Службу у справах дітей за місцем перебування дитини та відповідальну особу з дотримання Політики захисту дітей ДОСГО Асоціація «Хід»

(ПІП, контакти відповідальної особи)

В разі виявлення факту насильства щодо дитини **терміново повідомляють** про це органи Поліції (за номером 102) та Службу у справах дітей за місцем перебування дитини, відповідальну особу з дотримання Політики захисту дітей ДОСГО Асоціації «Хід»

(ПІП, контакти відповідальної особи)

¹ Цивільний процесуальний кодекс України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Кримінальний кодекс України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Кримінальний процесуальний кодекс України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

Закон України «Про охорону дитинства» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінга (цькування)» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19>

Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 №658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#n12>

Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 №800 «Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF>

Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2019 №234 «Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2019-%D0%BF#n9>

Наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 13.03.2019 №369/180 «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#n15>

Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01.08.2018 №654 «Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19#n14>

Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25.02.2019 №124 «Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.02.2019 №278 «Про затвердження Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства або осіб, які ймовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0262-19#n16>

Якщо у осіб, які виявили факти насильства, є можливість забезпечити безпеку дитини до прибуття представників Поліції або Служби у справах дітей, то вони вчиняють відповідні заходи для захисту дитини, зокрема забезпечують надання екстреної медичної допомоги (телефонують за номером 103 та надають першу невідкладну медичну допомогу).

Я, _____
(ПІП особи, яка ознайомена з Політикою захисту дітей)

ознайомена(ий) з Політикою захисту дітей ДОСГО Асоціації «Хід», погоджуюсь з її положеннями та зобов'язуюсь діяти відповідно до визначених правил.

(дата)
Політики)

(підпис особи, яка погоджується дотримуватися

(дата)